

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології
Кафедра української мови і літератури

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
Сумського державного
педагогічного університету
імені А.С.Макаренка

Ю.О. Лянной

15» березня 2021 р.

Програма вступного випробування до аспірантури
зі спеціальності 035 Філологія
спеціалізація – Українська література

Розглянута на засіданні
приймальної комісії
«15» березня 2021 року
Протокол № *7*

Суми 2021

Програма вступного випробування до аспірантури зі спеціальності 035
Філологія (спеціалізація – українська література).

Програма розглянута на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 9 від «22» січня 2021 р.

Завідувач кафедри проф. Семеног О.М.

Затверджено вченою радою факультету іноземної та слов'янської філології

Протокол № 8 від від 25 лютого 2021 року

Голова вченої ради доц. Коваленко А.М.

Пояснювальна записка

Програма вступного іспиту до аспірантури з української літератури має на меті перевірити системність знань із історії українського письменства та літературної критики від найдавніших часів до сьогодення; виявити рівень знань про характерні ознаки української літератури різних періодів, стильові тенденції доби, зв'язки українського письменства зі світовим літературним процесом тощо.

Програма відображає етапи розвитку українського письменства, фіксує важливі для кожної доби літературні явища, враховує історичні, суспільні та культурні умови становлення та розвитку української літератури, висвітлює роль української літератури в національній історії, а також своєрідність жанрово-стильової будови української літератури, акцентує на еволюції письменників різних періодів.

Абітурієнти мають продемонструвати не лише знання з історії української літератури, але й із історії літературно-критичної думки різних періодів (знати основні ідеї праць І. Франка, М. Грушевського, Л. Білецького, О. Білецького, Д. Чижевського та ін.). Вступники мають володіти вмінням аналізувати добу, творчість (окремий період, твір) письменника, з'ясувати роль і місце доробку письменника в літературному процесі та значення творчості для розвитку літератури; вільно володіти понятійною системою, правильно вибудовувати описові, порівняльні та класифікаційні характеристики літературних явищ та закономірностей.

Програма містить список літератури, що сприятиме підготовці до іспиту, систематизації та узагальненню знань вступників із історії української літератури від давніх часів до сучасності.

Програма вступного іспиту до аспірантури з української літератури підготовлена на основі програми з історії української літератури (укладач Ю. І. Ковалів. – К., 1999).

Форма проведення – усний іспит.

Програма вступного іспиту з української літератури

Літописання. Зародження жанру та його самобутність, зв'язки з історіографічною прозою європейських народів. Доля літописних зведень. Річна стаття як основна композиційна одиниця. Гіпотетичний літопис Аскольда.

«Повість минулих літ» (поч. XII ст.). Композиція твору. Використання легендарно-повістєвого, історичного матеріалу. Проблема авторства. Відомості про Нестора-літописця. Міфізація діяльності Рюриковичів. Особливості стилю та система образів літопису. Сюжетні паралелі билин Київського циклу із «Повістю минулих літ». Основні зведення, редакції та списки «Повісті». Роль літопису в розвитку української історичної прози.

«Слово о полку Ігоревім» (1185 – кінець 1187 рр.) – найвидатніша літературна пам'ятка Київської Русі. Історія відкриття, видання і вивчення «Слова». Боротьба навколо питання про його автентичність. Автор «Слова» – проблема літературознавців. Зміст і основна ідея «Слова». Образ Руської землі і у творі, його композиційно-символічна насиченість. Антитеза «Руська земля – Великий степ».

Поява терміну «бароко». Основні етапи еволюції. Засвоєння терміну «бароко» українським літературознавством (В.Перетц, С.Маслов, О.Білецький, М.Гнатишак, Д.Чижевський, А.Макаров, Л.Ушкалов). Визначальні естетично-художні засади і найхарактерніші ознаки бароко. Стильові особливості: контрастність, метафоризм, концентизм, емблематичність, прагнення вразити й приголомшити читача та глядача. Роль і місце українських риторик та поетик у розбудові жанрової структури. Ускладнення художніх форм полемічної прози. Українське бароко в контексті європейського (маринізм, гонгоризм, концептизм; Е.Тезауро, Б.Грассіан та ін.): спільні і відмінні риси.

Значення діяльності братств, Києво-Могилянської колегії (з 1701 – Академії) у кристалізації літературного процесу, обов'язкове викладання в них риторик та поетик.

Співіснування барокових тенденцій із ренесансними та просвітницькими в давній українській літературі.

Творча спадщина письменників-полемістів із Острога. Засади світогляду та суспільних позицій Герасима Смотрицького в передмові «До народів руських», у творі «Ключ Царства Небесного».

Творчість Мелетія Смотрицького і його «Граматики словенська» (1619). Художня майстерність письменника в творенні образної системи «Треносу» (1610). Місце в ньому персоніфікованого образу Матері-Церкви. Оборона православної церкви та її права на розвиток у трактаті «Виправдання невинності» (1621). Пошуки Мелетієм Смотрицьким злагоди між конфесіями, виправдання свого переходу до греко-католицької віри. Творчість Івана

Вишенського (від середини XVI ст. – до 1621 та 1643 рр.). Роль філософії ісихазму у формуванні світогляду та суспільної позиції Вишенського. Невизнання письменником ренесансних цінностей, повернення до ранніх християнських ідеалів. Протиставлення двох типів європейської цивілізації: православної та католицької. Консервативність поглядів автора щодо використання для національних потреб західної науки, освіти. Критика соціальної дійсності в Україні та Речі Посполитій в «Писанні до всіх... в Лядській землі живущих», «Викриття диявола-світодержця».

Вірші про Визвольну війну 1648-1654 років. Барокова антитеза як засіб увиразнення героїчного духу українства. Вплив фольклору на поезику віршування. Пісні поетеси «з легенди» Марусі Чурай.

Бароковий концептизм збірки «Аполлонова лютня» (1671) Лазара Барановича. Зображення узгодженого неузгодження, використання антитези, стильової гри протилежних за значенням слів.

Поєднання в творах християнських і поганських мотивів та образів. Опрацювання ним жару епіграми. Створення поетичного корпусу «Життя святих» (1670). Продовження цієї традиції у збірці Дмитрія Туптала «Руно орошене» (1680).

Використання барокових засобів у збірках «Зегар цілий і полузегарок» (1690), «Млеко від вівці пастиру належне» (1691) Івана Величковського. Використання алегорій релігійної символіки, відтворення образів Ісуса Христа, Богородиці, святих, смерті. Природа і художня майстерність курйозних віршів зі збірки «Млеко». Розвиток жанру епіграми: твори на біблійні та житійні сюжети; цикли «Вірші на Євангеліє для іконописців», «Діяння святих апостолів», «Вірші на Апокаліпсис».

Поетична спадщина Григорія Сковороди: барокова традиційність і версифікаційне новаторство. Типологічний зв'язок поезії Сковороди з феноменом «мандрованих дяків». Синтез у творах традицій фольклору, досвіду національних і європейських поетів. Жанрове розмаїття віршів. Повчальна їх спрямованість. Барокові та просвітницькі тенденції стилю поета. Збірка «Сад божественних пісень» (1750-1780-і рр.): її структура, особливості взаємозв'язку епіграфів і тексту віршів. Використання алегорії Саду в своєрідній інтерпретації образу.

Розвиток жанру драми-міракля. «Комедія на Успіня Богородиці» Дмитрія Туптала. «Декларація про житіє св. Катерини». Драма-міраклє «Олексій, чоловік Божий» (1673-1674). Залежність тексту драми від житійної традиції, міфологічної, народної естетики. Культивування християнських ідеалів через образ Олексія. Алегоричні та міфологічні персонажі драми. Поетика весільного обряду в інтермедійній сцені «Іграніє свадьби».

Зародження жанру історичної драми на національному ґрунті. Трагікомедія «Володимир» Феофана Прокоповича (1705) та її місце в розвитку

жанру. Авторська інтерпретація історії хрещення України. Класицистична основа композиція п'єси. Спрямованість проблематики твору в свою епоху. Актуальність просвітницької проблематики, розробленої в драмі.

Густинський літопис (II пол. XVII ст.) як спроба відтворення історії України від сивої минувшини до кінця XVII ст. Творче використання автором традиції національних та європейських літописів.

Козацькі літописи – самобутнє явище давньої української літератури та культури. Втілення в них барокової моделі України. «Літопис Самовидця» – перший твір з козакофільськими ідейно-естетичними настановами. «Дії презильної битви Богдана Хмельницького, гетьмана Запорізького, з поляками» Григорія Граб'янки – маніфест козацько-українського автономізму. «Сказання про війну козацьку з поляками...» Самійла Величка – монументальний твір, спроба аналізу та узагальнення національного життя України в XVII – на початку XVIII ст. Творче використання документальних, фольклорних і літературних матеріалів. Просвітницьке спрямування літопису.

І.Котляревський – засновник української нової літератури. Джерела його світогляду і творчості. Інтерес до побуту і фольклору. Традиції давньої літератури в творчості письменника, зокрема досвід «низового бароко». «Енеїда» – перший твір нової української літератури, одна із травестій поеми Вергілія (П.Скаррон, А.Блюмауер, М.Осіпов). Зв'язок «Енеїди» І.Котляревського з українською бурлескною традицією XVIII ст. та травестичними прийомами бароко. Вплив поезики класицизму на цей твір.

Театральна діяльність І.Котляревського - засновника української нової драматургії, історія написання, постановки і публікації «Наталки Полтавки», її новаторство в контексті тогочасної драми.

Є.Гребінка – організатор українського літературного руху, один із засновників петербурзького осередку українства. Є.Гребінка – байкар. Збірка «Малороссийские приказки». Є.Гребінка – поет-романтик. Проза Є.Гребінки. Українська історична тематика в російських прозових творах («Чайковський», «Нежинский полковник Иван Золотаренко»).

Г.Квітка-Основ'яненко – перший класик української художньої прози на народно мовній основі, представник просвітницького реалізму. Літературна діяльність Г.Квітки. Дві групи творів у прозі Г.Квітки-Основ'яненка – просвітницько-реалістичні та сентиментально-реалістичні, їх стильові особливості. Гумористичні оповідання і повісті: «Салдацький патрет», «Мертвецький великдень», «От тобі й скарб», «Конотопська відьма» та ін., бурлескний колорит, поєднання в них етнографічного реалізму й народної фантастики, артикуляція етноментальної пам'яті, переосмислення міфологем. Сатиричне зображення побуту в романі «Пан Халявський». Повість «Маруся, поєднання в ній ознак просвітницького дидактизму, етнографічного реалізму та сентименталізму, іконографічна ідеалізація образів. Ознаки реалізму у творі

«Козир-дівка», обстоювання людської гідності. Повість «Сердешна Оксана», її вплив на поему «Катерина» Т.Шевченка. Риси індивідуального стилю Г.Квітки-прозаїка.

Естетичні принципи романтизму. Романтизм в українській поезії першої половини ХІХ ст., його основні риси, відповідність менталітету українця. Розширення поетами-романтиками стильових, тематичних і жанрових меж національної літератури. Вплив Гердера на формування концепції романтизму.

Літературна діяльність Л.Боровиковського як першого поета-романтика кінця 20-х – початку 30-х рр. Тематика балад, використання народнопісенних мотивів та романтичних засобів при використанні мандрівних сюжетів (балада «Маруся»).

Віршовані збірки М.Костомарова (Ієремії Галки): «Українські балади» (1839) та «Вітка» (1840).

Амвросій Могила (А.Метлинський) – представник романтизму (збірка поезій «Думи і пісні та ще дещо»).

Маркіян Шашкевич – чільна постать «Руської трійці» як культурологічного явища в українській історії Статті М.Шашкевича про мову і літературу – «Азбука і абетка», передмова до альманаха «Русалка Дністровая».

Тарас Шевченко. Широта і різноманітність (ідейно-тематична та жанрова) спадщини – поезія, драматургія, проза, критика.

Рання творчість (1837 – 1846). «Кобзар» Т.Шевченка 1840 р., його оцінка критиками. Основні мотиви ранньої поезії. Тема ролі поета в житті народу та пошуків іманентної сутності таланту («Думи», «Перебендя», «На вічну пам'ять Котляревському», «До Основ'яненка»), туга за батьківщиною, образи героїчного минулого України. Історичні поеми Т.Шевченка. Романтична інтепретація української минувшини у поемі Т.Шевченка «Гайдамаки» (1841). Драматургія Т.Шевченка. Романтична трагедія «Никита Гайдай» та соціально-побутова драма «Назар Стодоля». Традиції і новаторство Т.Шевченка у цьому жанрі.

Життя і творчість періоду «трьох літ» (1843-1845). Спроба переоцінки національної історії з погляду об'єктивного історизму, захист її від тенденційних перекручень («Розрита могила», «Чигрине, Чигрине», «Холодний Яр»), містеріальний дискурс поеми «Великий льох»: трактування трагічної долі України. Побутові поеми Т.Шевченка («Сова», «Наймичка»). Образ матері в поезії Т.Шевченка. Поеми, написані російською мовою («Слепая», «Тризна»), та їх зв'язок з ліро-епічними творами епохи романтизму.

Творчість періоду заслання (1847-1857). Цикл поезій «В казематі».

Останні роки життя й поетичної творчості (1857-1861). Поеми Т.Шевченка «Неофіти», «Марія», «Юродивий».

Російськомовна проза. Сюжети і образи в прозових творах: доля тогочасного кріпака-інтелігента («Художник», «Музикант»), доля жінки («Наймичка», «Капітанша»), типи поміщиків («Близнець») проблема вродженого аристократизму («Варнак») та ін. Автобіографіям повістей, особливості художньої форми, мови і стилю. Російськомовні повісті Т.Шевченка в оцінці критики.

Переслідування царизмом українського слова (Валуєвський циркуляр 1863 року, Емський указ 1876 р.) як продовження утисків української культури.

Співіснування реалізму з романтизмом в українському письменстві. Франкова концепція «наукового реалізму».

Пантелеймон Куліш. Романтична стильова тенденція другої половини ХІХ ст. Багатогранність діяльності (поет, прозаїк, драматург, фольклорист, етнограф, історик, критик, літературознавець, мовознавець, перекладач, видавець, редактор). «Чорна рада» (1847 – 1857) – перший соціально-історичний роман в українській прозі. Творче осмислення романно-історичної традиції В.Скотта, М.Гоголя.

Поетична творчість. Збірка «Досвітки» (1862). Історична тематика. Романтичний характер настроїв, образів. Осуд визвольної боротьби українського народу в 1648-1654 рр. П.Куліш – збирач і видавець фольклорно-етнографічних матеріалів («Записки о Южной Руси»). Заслуги в галузі перекладу (твори В.Шекспіра, Дж.Байрона, Гете, Г.Гейне, Ф.Шіллера та ін.).

Анатоль Свидницький. Драма творчого шляху письменника. Різnobічність обдарування – поет, прозаїк, етнограф-фольклорист, громадський діяч. Продовжувач кращих літературних традицій і новатор у змісті й формі художніх творів. Захоплення фольклором та етнографією.

«Люборацькі» (1861-1862) – перший в українській літературі соціально-психологічний роман.

Л.Глібов – «найкращий український байкопис» (І.Франко). Продовження ним української байкарської традиції. Зв'язок зі спадщиною європейського байкарства, ліризація жанру. Два періоди у творчості Л.Глібова.

І.Нечуй-Левицький. Творчі пошуки письменника. Поняття про національну нарацію та форми її реалізації у прозі І.Нечуя-Левицького. Багатство тематики. Жанрове розмаїття (оповідання, повісті, романи, казки, драми, нариси, статті). Риси індивідуального стилю. Повість «Микола Джеря» як досягнення української аналітичної прози в зображенні кріпацтва та причин бунтарства.

Повість «Кайдашева сім'я». Відображення рис національного менталітету в конкретній ситуації пореформеного села.

Антиклерикальна тема у творчості І.Нечуя-Левицького: повість-хроніка «Старосвітські батюшки та матушки». Оповідання «Афонський пройдисвіт».

Романи з життя національної інтелігенції. Зображення письменником «нової людини». Ідейні пошуки національно свідомих героїв («Хмари», «Над Чорним морем»). Історична проза: «Гетьман Іван Виговський» – полеміка з О.Левицьким. Спростування ідеологом «краківської школи», зокрема Г.Сенкевича («Вогнем і мечем») у повісті «Князь Ярема Вишневецький». Драматургія І.Нечуя-Левицького («На Кожум'яках», «Маруся Богуславка»).

Статті («Сьогочасне літературне прямування», «Українська декаденщина»), нариси («Апокаліпсична картина в Києві», «Мар'янка Погребнячка й Бейліс», «В концерті»), театральна рецензія.

Панас Мирний. Мала епічна форма у творчості Панаса Мирного (Рудченка). Актуальність проблематики, тенденційність, висока майстерність і художнє новаторство оповідань. Розвиток П.Мирним жанру повісті. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – соціально-психологічний роман, його еволюція від нарису «Подоріжжя від Полтави до Гадячого». Співавторство Панаса Мирного з Іваном Біликом. Роман «Повія» – зразок української класичної літератури. Переосмислення долі покритки, розкритої Г.Квіткою-Основ'яненком («Сердешна Оксана»), Т.Шевченком («Катерина»), І.Нечуєм-Левицьким («Бурлачка») та ін.

Б.Грінченко – складна літературно-громадська постать в українській літературі. Всебічна обдарованість (поет, прозаїк, драматург, перекладач, літературний критик, мовознавець, етнограф, фольклорист, педагог, публіцист, бібліограф). Публіцистичний характер творів. Культурницька програма в повістях «Сонячний промінь» та «На розпутті», її паралель із ідеологічною повістю О.Кониського «Юрко Городенко». Екзистенціальна проблематика цих повістей.

Несприятливі умови для розвитку української драматургії в 50-60-ті роки ХІХ ст. Відсутність професійного театру, посилення царських репресій щодо розвитку української культури. Жанр соціально-психологічної драми і комедії у творчості І.Карпенка-Карого, М.Старицького, М.Кропивницького, І.Франка, О.Пчілки, Г.Цеглинського та ін. Історична драма і трагедія. Інші види в драматичному мистецтві (оперетка, водевіль тощо). Народний театр М.Старицького, М.Кропивницького, І.Карпенка-Карого – якісно нове явище в культурно-громадському житті України та за її межами. Участь «корифеїв» у роботі Першого Всеросійського з'їзду діячів сценічного мистецтва (1897).

Художня творчість І.Франка. Історично вимушена поліфункціональність. Багатство жанрів, стильове розмаїття. Поезія. Актуальність тематики, ідейна глибина, новаторство поетичної форми. Збірка «З вершин і низин». Збірка «Зів'яле листя». Традиція Вертерівського мотиву. Збірка «Мій Ізмарагд». Збірки «Із днів журби», «Semper tūo». Характеристика збірок «Давнє і нове», «Із літ моєї молодості». Поєми. Основні групи: сатиричні, соціально-побутові, історичні, філософські і поєми-казки. Широта проблематики. Жанрова

різноманітність. «Іван Вишенський». Філософське осмислення образу Б.Хмельницького («На Святоюрській горі»). Мотиви та алегоричні образи поеми «Смерть Каїна». Ідейно-стильовий парадокс поеми «Похорон», переосмислення образу Дон Жуана, колізія двійництва. Поема «Мойсей» – один з вершинних творів І.Франка і всієї української літератури: проблематика поеми, її філософський зміст, суголосний національній дійсності, художня візія свободи та обов'язку, багатство образів, своєрідність стильового вирішення. Драматургія. Суспільна актуальність, естетична концепція п'єс. «Украдене щастя»: джерела драми, багатоплановість конфлікту, тема фатуму, загальна характеристика п'єс «Учитель», «Сон князя Святослава» та ін.

Мала епічна проза І.Франка: цикл «Бориславські оповідання», твори на сільську («Леси шина челядь», «Сам собі винен», «Історія кожуха» та ін.). Тема візництва у психологічному романі «Лель і полель», «Воа constiktor» – розпад особистості в цивілізаційному світі, психологічна структура нарації. Аналіз деградації суспільства у творах «Основи суспільства», «Для домашнього вогнища», проєкція нової людини у повісті «Перехресні стежки» доля інтелігентів у оповідання «На дні», в нарисі «Моя зустріч з Олексою». Актуалізація історичної пам'яті в повісті «Захар Беркут».

Проблема сугестії у його трактування («Із секретів поетичної творчості»). Полеміка з представниками модернізму.

Творчий шлях В.Самійленка. Рух від народницьких до «чуттєвих» мотивів, нова культура версифікації, жанрове урізноманітнення поезії. Гумористичні та сатиричні твори поета, висміювання псевдо патріотизму та малоросійської закомплексованості («Ельдорадо», «Собаки», «Ідеальний публіцист», «На печі» та ін.). Інтерпретація народної піснярки Марусі Чурай у драматичній поемі «Чураївна». Несприйняття революції як суспільної патології в поемі «Гея».

Розвиток реалістичних традицій у творчості Леся Мартовича, публіцистичний дискурс у збірках «Нечитальник» (1900), «Хитрий Панько» (1903), «Стрибожий дарунок» (1905). Сатиричні імперативи («Війт», «Іван Рило», «Хитрий Панько», «За межу» та ін.). Висміювання знедуховленості у повісті «Забобон» (1911). Вплив Леся Мартовича на В.Стефаніка та Марка Черемшину. Поєднання поетичного хисту (збірка «Поезії», «Подорож до Києва») з прозовим у творчості О.Маковея. Обстоювання об'єктивно-реалістичних принципів у сатиричних творах («Клопоти Савчихи», «Стара Мадьярка», «Нові часи», «Казка про невдоволеного Русина» та ін.). Антимілітарний пафос збірки «Кроваве поле». Осмислення історичної минувшини в Україні (повість «Ярошенко»).

Творчі пошуки Г.Хоткевича – від реалізму оповідань 90-х років до модернізму («Поезія в прозі», 1902), твори за гуцульськими мотивами («Камінна душа», «Довбуш», «Гірські акварелі» та ін.).

Вплив корифеїв українського театру на драматургію «перехідного періоду». Спроби віднаходження інших шляхів. Історична п'єса Б.Грінченка «Перед бурею», комедія «Нахмарило». Сатиричні драми А.Крушельницького: «Орли», «Зяті», «Стефанишини». Драматичні твори Л.Яновської («Лісова квітка», «Жертви»). Зв'язок п'єс С.Васильченка з народно-поетичною творчістю («На перші гулі», «Не співайте, півні, не вменшайте ночі»), їхнє тематичне урізноманітнення («Кармелюк», «Недоросток»). Відкриття у Києві (1906) українського стаціонарного театру під керівництвом М.Садовського.

Запровадження психолінгвістичної поетики О.Потебні (уявлення про тричленну структуру мистецького твору, зовнішню та внутрішню форми), її вплив на українську і світову науку.

Література ХХ ст. – новий етап в історії українського письменства. Переорієнтація з позитивістських критеріїв на естетичні, на іманентну основу мистецтва, спроба врівноваження критеріїв Краси та Правди на засадах урахування специфіки національного мистецтва. Постання нового типу естетичної свідомості, відповідного принципам самотожності таланту. Поєднання традиції та нових, модерністських, віянь в українській літературі. Онтологічні джерела вітчизняного модернізму: перехрестя європейської «філософії життя» та української «філософії серця».

Проблема українського модернізму в критичній рецепції та літературознавчих дослідженнях. Полеміка з приводу його присутності на теренах вітчизняного письменства на початку та впродовж ХХ ст. Характерні ознаки концепції модернізму, історична зумовленість його виникнення. Спільні та відмінні риси українського модернізму у порівнянні з французьким, бельгійським, польським чи російським. Формування концепції модернізму у статтях О.Луцького, М.Євшана, М.Сріблянського. Обстоювання естетичних засад модернізму М.Вороним, «молодомузівцями», часописом «Українська хата» (М.Сріблянський, М.Євшан, А.Товкачевський), прагнення поєднати категорію Краси з категорією Правди, згармоніювати їх, обстоювання принципу «цілого чоловіка» на противагу позитивістському членуванню людини на окремі функції, виборення права митця на свободу творчості. Полеміка з народницькими (С.Єфремов, Ф.Матушевський, О.Лотоцький та ін.) критиками, з позитивістами від мистецтва.

Михайло Коцюбинський. Аналіз імпресіоністичних домінант прози М.Коцюбинського («Intermezzo», «На камені», «Цвіт яблуні», «Він іде» та ін.) поряд з реалістичними («Коні не винні») чи романтичними («Дорогою ціною»). Психологізм – нова грань стилю М.Коцюбинського («Подарунок на іменини», «Сміх», «Персона грата» та ін.). Цикл поезій у прозі «З глибини». Етногенетичні джерела у творчості М.Коцюбинського («На віру», «Відьма» та ін.), художнє переосмислення міфологем («Тіні забутих предків»).

Творча постать В.Стефаника. Зростання письменника від символістської збірки «З осені» (1896-1897) до новелістики експресіоністичного гатунку («Синя книжечка», 1899). Своєрідність українського експресіонізму на відміну від німецького на прикладі новелістики В.Стефаника. Сильові особливості новелістики В.Стефаника (збірки: «Камінний хрест», «Дорога», «Мое слово»).

Пошуки Марком Черемшиною (І.Семанюком) індивідуальної стильової манери. Ліризація прози у збірці «Карби», поєднання символізму з традиційними міметичним письмом («Чічка», «Злодія зловили», «Зведениця» та ін.). Осудження патології війни у збірці «Село вигибає», укрупнення есхатологічних мотивів («Село потерпає», «Перші стріли», «Зрадник», «Після бою» та ін.).

Реалізація принципів символізму у творчому доробку М.Яцківа. Його сугестивна новелістика (збірки «В царстві сатани», «Душі кланяються», «Казка про перстень», «Чорні крила» та ін.). Психологічні колізії повістей «Огні горять», «Блискавиці», «Танець тіней». Окремі прояви декадентизму в українській літературі.

Ольга Кобилянська. «Аристократизм духу» у творах О.Кобилянської. Зв'язок письменниці з рухом емансипанток.

Ранні повісті – «Людина» (1891), «Царівна» (1895). Протест проти нерівноправного становища жінки в суспільстві. Психологізм повістей. Образи жінок-інтелігенток у творах О.Кобилянської («Valse melancholique», «Некультурна», «Німба»). «Апостол черні» – порушення національних, соціальних, елітарних та емансипаційних проблем. Повість «Земля» – архетип землі.

Леся Українка. Творча постать Лесі Українки (Лариси Косач) в контексті української літератури на межі ХІХ-ХХ ст. Стрімка її еволюція від традиційної версифікації до неоромантизму («новоромантизму»). Порушення проблеми сутності мистецтва та ролі митця у суспільстві у творах різних періодів художньої еволюції поетеси («Давня казка», «Вавилонський полон», «У пуші»). Аналіз збірок «На крилах пісень» (1893), «Думи і мрії» (1899), «Відгуки» (1902). Перехід поетеси від медитативної лірики до ліро-епосу («Роберт Брюс, король шотландський», «Вілла-посестра», «Ізольда Білорука», «Одно слово» та ін.) та до жанру драматичної поеми. Інтелектуальний пафос, філософська глибина художнього світобачення у драматичних поемах «Одержима», «На полі крові», «В катакомбах» та ін., концентрація дисциплінованої «кордоцентричної» пристрасті. Психологічна драма «Блакитна троянда» (1895), її нова морально-етична проблематика. Міфологічна основа «Лісової пісні». Звернення Л.Українки до національної історії, розкриття трагічних колізій національного менталітету у «Боярині», символізація долі Оксани. «Камінний господар» – екзистенціальна проблема свободи, своєрідна версія літературного сюжету про Дон Жуана.

Олександр Олесь – поет, драматург, перекладач. Життєвий і творчий шлях О.Олеся. Світоглядні та естетичні позиції. Мотиви лірики 1905-1907 рр. Збірка поезій «З журбою радість обнялась» (1907). Пейзажна та інтимна лірика. І.Франко про збірку. М.Рильський про оптимізм поезій книжки «З журбою радість обнялась». Збірка «Поезія. Книга II» (1909). Майстерне використання в ній поетики народних пісень. Багатство й оригінальність образотворчих засобів, ритміки, строфіки. Мотиви розпачу, зневіри у збірці «Поезії. Книга III» (1911). Зображення маси як пасивної юрби у драматичному етюді «По дорозі в Казку». Еміграція О.Олеся за кордон (1919), трагізм відриву поета від батьківщини. Поетичні переклади народних казок.

Володимир Винниченко. Проблема краси, естетичних потреб та волі до життя в ранній прозі В.Винниченка («Краса і сила», «Раб краси», «Голота» та ін.), розкриття «аристократизму духу» українського народу, його талановитої вдачі у несприятливих умовах виживання (пор.: «Страчене життя» А.Тесленка, «Талант» С.Васильченка). Наявність елементів модернізму та авангардизму в прозі та драматургії В.Винниченка, спроба реалізувати в художніх творах теорію «чесності з собою» («Чесність з собою», «Щаблі життя», «Чорна Пантера і Білий Медвідь», «Великий Молох», «Гріх», «Брехня», «Пригвожені», «Молода кров» та ін.). Усвідомлення потворності тоталітарного режиму у романі «Слово за тобою, Сталіне», поступове вивільнення письменника з-під засилля комуністичних ілюзій, пережите ним в еміграції.

Павло Тичина. «Сонячні кларнети» (1918) – підсумковий етап ідейно-естетичних пошуків української поезії початку ХХ ст., естетична програма духовного відродження нації на міцній етичній основі. Поняття «кларнетизм» як визначення концентрації світотворчої енергії української душі. Непомилне чуття історизму в поемі «Золотий гомін». Тривожне завбачення поетом трагедії національної революції у циклі «Скорбна мати». Збірка «Замість сонетів і октав» (1920) – художній документ загальнонаціональної катастрофи 1917-1920 рр. Пошуки нових зображально-виражальних засобів у виповненій дисонансами книжці «Плуг» (1920), «В космічному оркестрі» (1921), «Вітер з України» (1924).

«Розстріляне відродження» – умовна назва письменників 20-х рр., репресованих комуністичною системою. Піднесення націотворчих та художніх сил, провідна роль у них літератури. Характеристика літературних угруповань («Гарт», «Плуг», «Ланка» – згодом МАРС, «неокласики», ВАПЛІТЕ, Аспанфут – згодом Нова Генерація, «Авангард», ВУССП, «Молодняк», «Західна Україна»), більшість з них – зосереджена на позахудожніх засадах, частина (МАРС, «неокласики», ВАПЛІТЕ) – зорієнтована на достеменно творчі проблеми. Роль періодичних видань у циркуляції творчих ідей – журнали «Мистецтво», «Шляхи мистецтва», «Червоний шлях», «Життя і Революція», «Плужанин»,

«Гарт», «Молодняк», «Універсальний журнал», «Нова генерація» та альманахів «Гроно», «Жовтень», «Арсена», «Літературний ярмарок» та ін. Джерело духовного потенціалу покоління «розстріляного відродження» – в пробудженні українства на початку ХХ ст. Спалах Літературної дискусії 1925-1928 рр., порушення онтологічної проблеми: бути чи не бути українській літературі, українській культурі, українській нації.

Розмаїття стильових тенденцій, активні пошуки шляхів розвитку української літератури, маніфести, полеміки. Особливості авангардизму як відгалуження модернізму, його відмінні риси від модернізму. Український футуризм, роль М.Семенка в його культивуванні.

Радикальні ознаки революційного романтизму у порівнянні із класичним романтизмом та неоромантизмом, його ригористичні та експансивні ознаки, їх прояв у ліриці В.Еллана, В.Чумака, Л.Первомайського та ін. Версифікація прихильників так званої «романтики буднів». Спроба подолання канонічних нормативів романтизму: популярність стихійної лірики В.Сосюри, інтенсивні пошуки іманентної стильової манери в поемах «Червона зима», «Махно», «Мазепа», висвітлення драми «двох Володьок»; культура поетичних експериментів М.Йогансена (збірки «Д'горі», «Кроковес коло», «Ясен»), імпульсивна лірика О.Влизька (збірки «За всіх скажу», «Книга балад», «Мій друг Дон Жуан»).

Протест І.Багряного проти засилля комуністичних ідеологем та поширення псевдо художньої «пролетарської літератури» (збірка «До меж заказаних», поема «Аве Марія», історичний роман у віршах «Скелька»). Нонконформістський пафос творчості Т.Осьмачки (збірки «Круча», «Скитські вогні», «Клекіт»).

Трагічна постать М.Хвильового (Фітільова) в українській літературі та культурі. Порушення ним націотворчих проблем у Літературній дискусії 1925-1928 рр. Дебют М.Хвильового як поета-авангардиста (зб. «Молодість», 1921; «Досвітні симфонії», 1922; поема «В електричний вік»). Новели «Сині етюди» (1923) – подія в українській прозі 20-х років. Розкриття антилюдської суті революції у новелах «Я (Романтика)», «Мати», «Брати». Критичний струмінь у викривальній прозі М.Хвильового («Іван Іванович», «Повість про санаторійну зону» та ін.). Порушення важливих проблем національно-культурного відродження України у «незакінченому» романі «Вальдшнепи» (1926), суголосних з дискусійними статтями письменника («Камо грядеши», «Думки проти течії», «Україна чи Малоросія». Сучасна критична та літературознавча оцінка його творчості.

Особливості неореалізму в українській літературі 20-х років. Рання творчість В.Підмогильного (оповідання «Добрий Бог», «Гайдамаки», «Пророк»). Повість «Остап Шапталю» – підґрунтя фрейдизму. Новели про голод: «Проблема хліба», «Собака», «Син» та ін. Конфлікт особистості та

колективістської ідеології – «Сонце сходить», «Історія пані Ївги». Інтелектуально-психологічний роман «Місто», драма українського маргінала. Доля національного відродження в романі «Невелика драма».

Микола Куліш і український театр «Березіль». Драми «Комуна в степах» (1925, 1931) та «Прощай, село!» (1933) – продовження кулішевої трилогії про село, вплив на неї комуністичної ідеології. «Отак загинув Гуска» (1925) – перший трагіфарс, поглиблений у наступній сатиричній комедії «Хулій Хурина» (1926), Катастрофа революційного фанатизму у мелодрамах «Зона» (1926) та «Закут» (1929). Викриття хворобливості соціалістичної дійсності у трагікомедії екзистенціального змісту «Народний Малахій» (1928).

«Празька школа» – умовна назва літературного покоління емігрантів міжвоєнного двадцятиліття. Збірка «Сагайдак» Ю. Дараган (1925) – сукупність мотивів, розвинених Є.Маланюком, О.Ольжичем, Л.Мосендзом, Ю.Кленом (О.Бурггардом), Н.Лівицькою-Холодною, О.Лятуринською, О.Стефановичем. Позиція літературної групи «Танк» (Варшава): Ю.Липа, Н.Лівицька-Холодна, Є.Маланюк та ін. Перегук творчих настанов «празької школи» з орієнтаціями «розстріляного відродження».

Осудження сталінського режиму, мотиви реквієму над його жертвами у поемі Ю.Клена «Прокляті роки». Один з перших літературних документів про інспірований більшовиками голодомор – повість «Марія» У.Самчука – прозаїка-реаліста, близького до «празької школи». Поліфонічне зображення долі волинського селянства у романі «Волинь».

Є.Маланюк. Формування поета як національно свідомої особи. Вплив Є.Маланюка на кристалізацію художньої концепції представників «празької школи», його полеміка з приводу призначення літератури з Д.Донцовим, її ролі в житті нації та обстоювання потреби самтожної реалізації таланту. Загострення антитетичної символіки в образах класично довершеної «степової Еллади» та потворної «чорної Еллади», «Антимарії» як взаємовиключних проявів України. Аналіз збірок («Стилет і стилос», 1925; «Гербарій», 1926; «Земля і залізо», 1930; «Земна Мадонна», 1934; «Перстень Полікрата», 1939). Поява любовної лірики у збірках поета повоєнного періоду, в добу його другої еміграції (США). «Нариси з історії нашої культури».

Літературний процес у Західній Україні в період міжвоєнного двадцятиліття. Особливості розвитку. Розширення можливостей прози у творчості В.Стефаніка («Марія», «Сини» та ін.), Ольги Кобилянської («Апостол черні»), мотив абсурду воєнної дійсності у повісті «Поza межами болю» О.Турянського. Осмислення історичної долі українського народу у тетралогії Б.Лепкого «Мазепа», повістях Катрі Гриневичевої «Шоломи на сонці», «Шестикрилець» та Наталени Королеви «Предок», «ІЗІЗ». Лірика С.Гординського. Творчі пошуки Ю.Косача, В.Лесича та ін. Поширення

герменевтичних принципів у літературознавстві (С.Смаль-Стоцький, В.Сімович).

Б.-І.Антонич – унікальна постать в історії української літератури, його вихід за межі традиційного поцінування художнього тексту. Випробування лірики в різних формах її прояву (зб. «Привітання життя», 1931). Подолання часу під час заглиблення поетичної уяви до праоснов буття у збірках «Три перстені» (1934), «Книга Лева» (1936), «Зелена Євангелія» (1938). Завершення плюралістичної концепції Б.І.Антонича у сюрреалістичній збірці «Ротації», врівноваження антитетичних категорій прекрасного та потворного.

Українська література другої світової війни (1939 – 1945). Огляд тогочасної періодики («Література і мистецтво», «Україна», «Українське слово», «Літаври», «Волинь», «Український засів» та ін.

Драматична доля Олександра Довженка як митця, інтенсивні пошуки іманентного самовираження таланту в малярстві, кінематографії та в літературі. Його кіноповісті як розширення жанрового потенціалу української літератури. Драматична доля кіноповісті «Україна в огні» (1943). Окреслення колізій між соціалістичними та гуманістичними інтересами в автобіографічній кіноповісті «Зачарована Десна». Морально-етична та екологічна проблематика кіноповісті «Поєма про море». «Щоденник» – яскравий документ пробудженого гуманізму.

«Нью-Йоркська група» (Б.Рубчак, Б.Бойчук, Ю.Тарнавський, Віра Вовк, Емма Андіївська, Патриція Килина). Тяжіння до поезики сюрреалізму, до філологічної гри у поезії Б.Рубчака (зб. «Камінний сад», «Промениста зрада», «Дівчині без країни» та ін.). Врівноваження модерного, урбанізованого мислення мотивами платонічного кохання на лоні природи в доробку Б.Бойчука (зб. «Час болю», «Спомини любові» та ін.). Завзяття словотворчого експериментаторства, пошуки несподіваних формотворчих ефектів у сюрреалістичній поезії Е.Андіївської (зб. «Поезія», «Народження ідола», «Рибі і розмір» та ін.). Тенденція герметизації віршованого тексту у її збірках 80-х рр. («Кав'ярня», «Спокуси святого Антонія», «Вігілії», «Літературні ансамблі»). Новелістика та романістика Е.Андіївської («Герострати», 1970; «Роман про добру людину», 1973; «Роман про людське призначення», 1982). Творчі пошуки молодих представників «Нью-Йоркської групи» – Р.Бабовала, М.Ревакович.

Історична белетристика П.Загребельного як протистояння цій тенденції («Диво», «Первоміст», «Смерть у Києві», «Євпраксія», «Роксолана», «Я, Богдан»). Історична проза Р.Іваничука («Мальви», «Черлене вино», «Журавлиний крик» та ін.).

Протистояння «соцреалізму» у творчості Б.Антоненка-Давидовича «За ширмою», «Сибірські новели».

О.Гончар. Порушення питання історичної пам'яті у романі «Собор». Драматична доля твору.

«Шістдесятники» – умовна назва широкого культурологічного руху, зумовлена «хрущовською відлигою», подолання ілюзій «гуманного соціалізму». Роль літературних критиків (І.Дзюба, І.Світличний, М.Коцюбинська) в динаміці «шістдесятництва». «Неонародницька» концепція лірики В.Симоненка, поєднання публіцистичного дискурсу з традиційною поетикою (зб. «Тиша і грім», 1962; «Земне тяжіння», 1964). Казки з підтекстом: «Цар Плаксій і Лоскотон», «Казка про Дурила», «Подорож країну Навпаки». Втручання цензури в тексти В.Симоненка.

Еволюція М.Вінграновського («Атомні прелюди», 1961; «Сто поезій», 1966).

Метафоричні осяяння І.Драча («Соняшник», 1962; «Протуберанці серця», 1965), рух до іманентних основ поезії («Балади буднів», 1968).

Жіноча лірика І.Жиленко, Г.Чубач та ін.

Самобутня творча постать Ліни Костенко в українській ліриці. Активна участь поетеси у «шістдесятницькому русі». Перші прояви неореалістичного дискурсу, визначального для поетеси, у збірці «Мандрівки серця» (1961), тяжіння до афористичності та дисциплінованості художнього мовлення. Зб. «Неповторність» (1980), «Сад нетанучих скульптур» (1987) – утвердження інтелектуального пафосу вольової світотворчої енергії. Роздуми над долею митця і народу над романтичними колізіями національної історії в історичному романі у віршах «Маруся Чурай» (1979), загострення проблеми вибору в ситуації помежів'я у драматичній поемі «Дума про трьох братів неазовських», осмислення першоджерел етногенетичної пам'яті у поемі-баладі «Скіфська одісея». Високі етичні критерії поцінування творчої долі таланту у драматичній поемі «Сніг у Флоренції», історико-культурологічні реалії художнього часопростору поетеси у поемі «Берестечко».

Григорій Тютюнник у контексті «шістдесятників», його участь у розширенні жанрово-стильового потенціалу української літератури 60-70-х років. Новаторські пошуки у зб. «Зав'язь» (1968). Аналіз душі звичайної людини, висвітлення її протистояння абсурдній дійсності у виданнях: «Деревій» (1968), «Батьківські пороги» (1972), «Крайнебо» (1975), «Коріння» (1978). Драматизм людської душі («Оддавали Катрю», «Деревій», «Смерть кавалера», «Три зозулі з поклоном», «Син приїхав» та ін.). Обстоювання етичних принципів («Нюра», «Вуточка», «Дивак», «Іван Срібний», «Дикий» та ін.). Змужніння дитячої душі в трагічній ситуації війни у повістях «Облога», «Климко», «Вогник далеко в степу». Ліризм прози Гр. Тютюнника.

Дисидентський рух і література, причини його виникнення, особливості та перебіг. Участь у ньому письменників. Поява «самвидаву» та епістолярної літератури як форми протесту проти режиму після репресій 1965 р. Критична есеїстика. Арешти 1972 р., заслання в концентраційні табори (Мордовія, Перм) та на поселення (Колима, Алтай, тощо). Участь дисидентів у формуванні

Гельсинської спілки (М.Руденко та ін.). Гурт І.Світличного – основний склад український дисидентів. «В'язнична» лірика І.Світличного, М.Руденка, В.Стуса, М.Осадчого, Є.Сверстюка та ін. Поезія Т.Мельничука (зб. «Князь роси»).

Василь Стус. Трагічна доля поета за умов комуністичного режиму. Рух лірики В.Стуса від експериментаторського формотворення (зб. «Зимові дерева») до загостреної іронії та вишуканої семантичної гри («Веселий цвинтар»), до заглиблення в екзистенціальну проблематику («Палімпсести»). Поява збірок поезій в емігрантських виданнях («Веселі дерева», 1970; «Свіча в свічаді», «Палімпсести», 1988). Літературно-критична діяльність В.Стуса, його дослідження творчої долі П.Тичини («Феномен доби»).

«Київська школа». Вимушена «внутрішня еміграція» В.Голобородька, В.Кордуна, М.Воробйова, М.Григоріва та близьких до них – В.Рубана, С.Вишенського, М. Савченка та ін. Повернення в літературу у 80-і роки. Зб. В.Голобородька «Зелен день», «Калина об Різдві»), зб. М.Воробйова (зб. «Верховний голос» та ін.), зб. В.Кордуна «Славія», «Сонцестояння» та ін., зб. М.Григоріва («Сади Марії»). Спільні та відмінні характеристики «Київської школи» і «Нью-Йоркської групи», їхні публікації у «Світо-виді».

«Химерна проза» як можливість уникнення штамтів прози «соцреалізму». Її традиції: фольклор, «низове бароко», «котляревщина», творчість М.Гоголя, О.Стороженка та ін. Переосмислення «химерної прози», надання їй нової якості у доробку О.Ільченка («Козацькому роду нема переводу...»), В.Земляка («Лебедина зграя», «Зелені млини»), В.Дрозда («Ірій», «Спектакль», «Самотній вовк», «Листя землі» та ін., Є.Гуцала (трилогія «Позичений чоловік», «Приватне життя феномена», «Парад планет», повісті «Блуд», «Імпровізація плоті») та ін. «Химерна проза» у типологічному ряді з творами магічного реалізму (А.Карпент'єр, Ж. Амаду, М.Астуріас, Г.Гарсія Маркес та ін.).

Постать Валерія Шевчука на тлі «шістдесятників», протистояння нормативам псевдо прози «соціалістичного реалізму», творча полеміка з естетичними засадами «химерної прози», обстоювання принципів елітарної літератури, орієнтація на культурологічні джерела епічних структур. Перші книги письменника («Серед тижня», 1967; «Набережна, 12», 1968; «Середхрестя», 1968; «Вечір святої осені», 1969). Конфлікт В.Шевчука з офіційною критикою, десятирічне «мовчання». Повернення в літературу: «Крик півня на світанку» (1979), «Долина джерел» (1981), «Тепла осінь» (1981). Міфологемний концепт повісті «Дім на горі» (1983), переосмислення міфічних сюжетів у вставному циклі роману («Голос трави»), притчевий дискурс. Дослідницька та видавнича діяльність В.Шевчука («Аполлонова люття. Київські поети XVII-XVIII ст.», «Пісні Купідона. Любовна поезія на Україні в XV – поч. XIX ст.», «Літопис Самійла Величка» та ін.).

Літературний процес 80-х. Криза «соцреалізму». Заперечення його нормативів поезією Ліни Костенко. Інтимні медитації М.Вінграновського («Київ», «Губами теплами і оком золотим»). Повернення до джерел етногенетичної пам'яті І.Драча («Шабля і хустина» «Теліженці»), драматична поема «Дума про вчителя», поема-мазаїка «Чорнобильська мадонна». Елегійні мотиви І. Жиленко.

Українська поезія 80-х. Етногенетичні мотиви лірики В.Герасим'юка (зб. «Смереки», «Потоки», «Космацький узір», «Діти трепети») в масштабах цивілізаційних катаклізмів сьогодення; інтелектуальні медитації інакомовлення І.Римарука («Висока вода», «Упродовж снігопаду», «Нічні голоси»); іронічні прозріння І.Малковича, карнавальні мотиви Ю.Андруховича. Відкривачі можливості дебютів у прозі Г. Пагутяк, В. Медведя та ін. Київська міська іроніка В.Діброви та Б.Жолдака.

Літературні угруповання «Бу-Ба-Бу», ЛУГОСАД, «Червона Фіра», «Пропала грамота», «Нова дегенерація», «Західний вітер», «500» та ін. Традиційність та неоавангардизму від бароко та футуризму, використання досвіду бурлеску. Сучасні часописи та альманахи.

Жанрова специфіка сучасної української літератури: міжжанрові дифузії і контамінації. Віртуальний характер сучасної літератури (творчість сьогоденних дебютантів, письменників середнього і старшого покоління та рецепція щойно повернутих у літературний обіг творів – від «Велесової книги» до художньої спадщини репресованих митців). Специфіка української поезії кінця ХХ – початку ХХІ ст. «Оголений нерв» поезії Маріанни Кіяновської. Метафізична й міфологічна основа поетичного доробку Маріанни Кіяновської. Екзистенційно-медитативний спосіб осмислення дійсності у поезії Олега Коцарева.

Перетрансформація віянь постмодернізму, його концептуальні параметри, зв'язок з теорією постструктуралізму, герменевтикою, психоаналізом тощо). Постмодерністська стилістика В.Медведя («Збираючи каміння», «Льон», «Кров на соломі» та ін.), Є.Пашковського («Безодня», «Осінь для ангела» та ін.). Національний дискурс й екзистенцій на матриця творчості Ю. Андруховича (романи «Рекреації», «Московіада», «Перверзії»). Своєрідність Станіславського феномену (Ю.Андрухович, Ю.Іздрик, Т. Прохасько та ін.). Поява «феміністичної критики» в українській прозі (О. Забужко «Інопланетянка», «Польові дослідження з українського сексу», «Я – Мілена» та ін.), її відмінність від руху емансипанток, агресивні форми. Письменники, що активізувалися в 90-ті рр. (С.Жадан, В.Кожелянко, Є.Кононенко, Г.Пагутяк, Є.Пашковський, В.Слапчук, Ю.Покальчук та ін.). Поетичний доробок С. Жадана («Цитатник», «Генерал Юда», «Пепсі», «Рожевий дегенерат», «НЕП», «Життя Марії»). Особливості ідіостилю у романах «Депеш мод», «Ворошиловград».

Містифікація, езотерика, сугестія як домінантні особливості новелістики Володимира Даниленка. Збірка есеїв і новел «Сон із дзьоба стрижа»:

неоавангардність мотивів. Жанрові моделі сучасної української малої прози (Людмила Тарнашинська, Галина Тарасюк, Володимир Даниленко, Олег Лишега та ін.). Гендер у літературі початку ХХІ ст.: інтерпретація поняття, соціокультурні доміанти. Специфіка опри явлення жіночих тем (прозопис О. Забужко, Л. Таран, Л. Голоти, Є. Кононенко, Г. Пагутяк, І. Карпи та ін.). Постать Любові Голоти у літературі кінця ХХ – початку ХХІ ст. Психологічна й філософська підоснова творів Любов Голоти. Автобіографічна рефлексія жіночої долі у новелах Людмили Таран.

Деструкція особистості й проблеми людської моралі в українській літературі кінця ХХ – початку ХХІ ст. Проза «соціальної клініки» О. Ульяненка («Сталінка», «Зимова повість» та ін.). Роман Олеся Ульяненка «Сталінка»: апокаліпсис цінностей і моралі. Образи соціопатів, психопатів, збоченців і злочинців у романі Олеся Ульяненка «Квіти Содому». Прозопис О. Жупанського: деморалізація людини у контексті сучасних соціокультурних реалій («Першими до мене прийдуть діти», «Лахмітник», зб. «Побутовий сатанізм»).

Специфіка української постмодерної фантастики. Жанрові варіації української фантастики (альтернативні історії, технотрилери, технофентезі тощо). Фантастична альтернатива історії України у романах Ю. Щербака «Час смертохристів: міражі 2077», «Час Великої Гри. Фантоми 2079». Особливості технофентезі у романі Я. Мельника «Далекий простір». Технотрилери Макса Кідрука «Бот», «Бот 2», «Твердиня» як синтез міжкультурних і міжнаукових взаємодій. Час як метафізична категорія у романі Т. Антиповича «Хронос». Українська біограф істика: етапи становлення, жанрові модифікації, поети кальні особливості. Психобіографія як унікальна жанрова модифікація творів С. Процюка. Реалізація художнього акту психотерапії у романах С. Процюка «Троянда ритуального болю», «Маски опадають повільно». Особливості міжжанрових контамінацій у романах М. Слабошпицького «Марія Башкирцева (Життя за гороскопом)», «Поет із пекла (Тодось Осьмачка)».

Українська драматургія у 1990-2010 років у літературному процесі. Різновекторність постмодерної драматургії. Комедії-фарси Неди Нежданой «Одинадцята заповідь, або Ніч блазнів», «Той, що відчиняє двері», «Угода з ангелом, або Пророкування минулого»: практично-теоретичне розмежування понять мелодрамофарс, чорна комедія, фарс-фантазмоагорія. Гротеск і сатира як домінантні риси текстотворення у драмі О. Ірванця «Маленька п'єса про зраду однієї актриси». Соціально-психологічна драма «Електричка на Великдень»: особливості поезики. Трагічна гіперреальність драми (О. Бондарева). Жанрові моделі масової літератури: походження, напрями еволюції та типології. Масова література в Україні: дискурс, гендер, жанр. Постать Марії Матіос в українській культурі початку ХХІ ст. Роман Марії Матіос «Солодка Даруся»: код української історії і культури ХХ ст. «Щоденник

страченої» як зразок жіночого психотрилеру. Еволюція індивідуального стилю В. Лиса (романи «Айстри на зрубі», «Маска», «І прибуде суддя», «Соло для Соломії» та ін.). Модель «маленької» людини у романі В. Лиса «Століття Якова». Культороцентричність прозопису В. Єшкілева («Богиня і консультант», «Втеча майстра Пінзеля», «Усі кути трикутника» та ін. твори). Постать Мирослава Дочинця в історико-культурному житті України. Романи М. Дочинця «Горянин. Води Господніх русел», «Вічник»: психооснова творів. Мотив уселенської гармонії. Особливості жанрової архітекτονіки.

Спроби подолання віртуальної сучасної естетичної свідомості, проблема усвідомлення специфіки української літератури відносно художнього канону. Дискусії навколо українського модернізму та постмодернізму (Г.Грабович, С.Павличко, Т.Гундорова, М.Павлишин та ін.). Проект психоісторії української літератури ХХ-ХХІ ст. (Н. Зборовська, Т. Гундорова, В. Агєєва). Застосування нетрадиційних аспектів психологічного аналізу (А.Макаров), структурної поетики, неміфологізму, постструктуралізму (Г.Грабович) поряд із феноменологічною (М.Ігнатенко) чи історико-типологічною (Д.Наливайко) інтерпретаціями стилів доби.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань вступників

«Відмінно» – (90-100 – А): абітурієнт глибоко і повно володіє знаннями з історії української літератури та літературної критики, вільно володіє понятійною системою, правильно вибудовує описові, порівняльні та класифікаційні характеристики літературних явищ; різноаспектно характеризує мистецькі явища або закономірності, порівнює їх із подібними в українському та світовому письменстві, ілюструє свою відповідь правильно дібраними прикладами, супроводжуючи їх повним та глибоким коментарем; порівнює різні точки зору, концепції, підходи, посилається на наукові джерела.

«Добре» – (82-89 – В): абітурієнт глибоко і повно володіє знаннями з історії української літератури і літературної критики, понятійною системою дисципліни, правильно вибудовує описові, порівняльні аспекти відповіді, різнобічно характеризує літературні явища або закономірності, порівнює їх із подібними; ілюструє свою відповідь правильно дібраними прикладами, супроводжуючи їх повним та глибоким коментарем; виявляє вміння формулювати та вирішувати пошукові завдання; у відповіді зустрічаються незначні похибки, що не впливають на загальне розуміння епохи, творчості письменника, літературного явища тощо.

«Добре» – (74-81 – С): абітурієнт глибоко та повно володіє знаннями з історії української літератури і літературної критики, понятійною системою дисципліни, правильно вибудовує описові, порівняльні аспекти відповіді, характеризує літературні явища, порівнює їх із подібними; ілюструє свою відповідь прикладами, супроводжуючи їх коментарем; виявляє вміння формулювати та вирішувати пошукові завдання; у відповідях зустрічаються помилки, що в основному не впливають на загальне розуміння епохи, творчості письменника, літературного явища тощо.

«Задовільно» – (64–73 – Д): абітурієнт володіє основами знань, умінь та навичок із історії української літератури та літературної критики, понятійний апарат засвоїв неповно, припускається помилок у формулюванні основоположних положень, класифікацій та порівняльних характеристик

літературних явищ; не володіє належним обсягом інформації та недостатньо її усвідомив – не вміє використовувати опрацьовану інформацію у відповідях.

«Задовільно» – (60-63 – E): абітурієнт володіє основами знань, умінь та навичок із історії української літератури та літературної критики, понятійний апарат засвоїв неповно, припускається помилок у формулюванні основоположних понять, класифікацій та порівняльних характеристик літературних явищ; не володіє належним обсягом інформації та недостатньо її усвідомив – не вміє використовувати опрацьовану інформацію; у відповіді трапляються суттєві фактичні помилки.

«Незадовільно» – (35-59 –FX): абітурієнт не володіє достатнім обсягом знань, умінь та навичок із історії української літератури та літературної критики, не засвоїв понятійний апарат дисципліни, побіжно характеризує літературні явища; відповіді містять суттєві фактичні помилки.

«Незадовільно» – (1-34 – F): абітурієнт не володіє достатнім обсягом знань, умінь та навичок із історії української літератури та літературної критики; не засвоїв понятійний апарат дисципліни, не характеризує літературні явища; відповіді містять помилки, що свідчать про повне нерозуміння матеріалу.

Рекомендована література

Основна

1. Агеєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму / В. Агеєва. – К., 2003.
2. Агеєва В. Українська імпресіоністична проза / В. Агеєва. – К. : Ун-т літератури НАН України, 1997.
3. Андрейчик М. Інтелектуал як герой прози 90-х років ХХ століття / М. Андрейчик / З англ. переклад І. Андрущенко. – Львів.: ЛА «Піраміда», 2014.
4. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів : Літопис, 2001.
5. Базилевський В. І зав'язь дум і вільний лет пера. – К., 1990.
6. Басс І., Каспрук А. Життя і творчість І.Франка. – К., 1986.
7. Бернадська Н. Українська література ХХ ст. Навчальний посібник. – К., 2006.
8. Бернштейн І. Іван Манжура. – К., 1977. – 198 с.
9. Бичко А. та ін. Теорія та історія світової та вітчизняної культури: курс лекцій / А. Бичко. – К. : Либідь, 1992.
10. Бичко А. та ін. Теорія та історія світової та вітчизняної культури: курс лекцій / А. Бичко. – К. : Либідь, 1992.
11. Бідюк О. Психологічний аналіз мікрообразів художнього тексту (тв-ть Л.Костенко). – Луцьк, 2009.
12. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки / А. Біла. – К. : Смолоскип, 2006. – 464 с.
13. Білецький О. Літературно-критичні статті / О. Білецький. – К. : Дніпро, 1990.
14. Білецький О. Літературно-критичні статті / О. Білецький. – К. : Дніпро, 1990.
15. Білоус П. Історія української літератури ХІ – ХVІІІ ст.: навч. посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2009.
16. Білоус П. Українська література ХІ – ХVІІІ ст.: навч. посіб. Для самостійної роботи студента. – К.: ВЦ «Академія», 2010.

17. Білоцерківець Н. В контексті епохи: Літературно-критичні статті / Н. Білоцерківець. – К. : Рад. письменник, 1990.
18. Бондаревська І. Парадоксальність естетичного в українській культурі XVII – XVIII століть. – К.: ПАРАПАН, 2005.
19. Вірченко Т. Українська драматургія у 1990-2010 років у літературному процесі / Т. Вірченко // Художній конфлікт в українській драматургії 1990-2010-х років: дискурс, еволюція, типологія. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2012.
20. Владимірова В. Українська література першої половини ХХ століття: творчі індивідуальності у сьогоденному контексті : навч.- метод. посіб. для студентів-філологів / В.М. Владимірова. – 2-ге вид., випр. і допов. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013.
21. Горболіс Л. Тимотей Бордуляк. Життя і творчість. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007.
22. Горболіс Л. Інтерпретаційне поле українського художнього тексту (кінець ХІХ – початок ХХ ст.): навч. посібник для студентів-філологів / Л. Горболіс. – Суми: ВВП «Мрія» ТОВ, 2012.
23. Грабович Г. Велика література. – Н., 1994.
24. Грабович Г. До історії української літератури / Г. Грабович. – К. : Основи, 1997.
25. Грабович Т. Тексти і маски. – К.: Критика, 2005.
26. Гречанюк С. На тлі ХХ ст.: Літературно-критичні нариси / С. Гречанюк. – К. : Рад. Письменник, 1990.
27. Гречанюк С. На тлі ХХ ст.: Літературно-критичні нариси / С. Гречанюк. – К. : Рад. Письменник, 1990.
28. Гризун А. Поезія багатозначних підтекстів (Українська сугестивна лірика ХХ століття): Монографія. – Суми, 2011.
29. Гундарева Т. Кіч і література. Травестії. – К., Фоскл, 2008.
30. Гундарева Т. Післячорнобильська бібліотека: Український літературний постмодернізм. – К.: Критика, 2005.

31. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн / Т. Гундорова. – К. : Критика, 2005.
32. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація / Т. Гундорова. – Львів : Літопис, 1997.
33. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есеї / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013.
34. Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес / В. Даниленко. – К., 2008.
35. Двадцять років : Літературні дискусії, полеміки: Літературно-критичні статті / [упоряд. В. Дончик]. – К. : Дніпро, 1991
36. Демська-Будзуляк Л. Драма свободи в модернізмі: Пророчі голоси драматургії Лесі Українки: монографія /Л. Демська-Будзуляк. – К.: Академвидав, 2009.
37. Дем'янівська Л. Іван Карпенко-Карий: Життя і творчість: Навчальний посібник. – К., 1995. – 144 с.
38. Дзюба І. З криниці літ: У 3 т. – К., 2006.
39. Дзюба І. Спогади і роздуми на фінішній прямій. – К., 2008.
40. Донцов Д. Дві літератури нашої доби / Д. Донцов. – Львів : Просвіта, 1991.
41. Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст. / За ред. О. Мишанича. – К.: Наукова думка, 1993.
42. Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика / М. Євшан. – К. : Основи, 1998.
43. Єременко О. Українська балада XIX століття (історія жанру).– Суми: ВВП Мрія-1. –215 с.
44. Єременко О., Кравченко В. Історія української літератури першої половини XIX століття: навчальний посібник. – Запоріжжя: ЗНУ, 2009. – 224с.
45. Єременко О., Кравченко В. Історія української літератури XIX століття: перші десятиріччя. Навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої

- освіти бакалавра професійного спрямування «Українська мова та література». –Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 187с.
46. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – К. : Феміна, 1995.
 47. Жулинський М. Нація. Культура. Література: національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури. – К., 2010.
 48. Жулинський М. Подих третього тисячоліття. – Луцьк, 2000.
 49. Жулинський М. Слово і доля: Навчальний посібник. – К.: А.С.К., 2002. – 640 с.
 50. З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій. – К. : Рад. письменник, 1991.
 51. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст / О. Забужко. – К. : Основи, 1993.
 52. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст / О. Забужко. – К. : Основи, 1993.
 53. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. – К., 2006.
 54. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство / Н. Зборовська. – К. : Академвидав, 2003.
 55. Зборовська Н. Сучасна масова література в Україні як загальнокультурна проблема / Н. Зборовська // Слово і Час. – 2007. – № 6. – С. 3-8.
 56. Золоте слово : хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX – XV століть : у 2 кн. /за ред. В. Яременка. – К.: Аконт, 2002.
 57. Іван Франко – майстер слова і дослідник літератури. – К, 1981. – 308 с.
 58. Іванишин П.Критика і мета критика як осмислення літературності. Монографія. – К., 2012.
 59. Іванченко Р. Іван Нечуй-Левицький. – К., 1980. - 180 с.
 60. Івашків В. Українська романтична драма 30-80-років XIX ст. – К., 1990. – 142 с.

61. Ільницький М. Література українського відродження (напрями та течії в українській літературі 20-х – поч. 30-х рр. ХХ ст.) / М. Ільницький. – Львів, 1994.
62. Індивідуальні стилі українських письменників ХІХ – поч. ХХ ст. – К., 1987. – 309 с.
63. Історія української критики та літературознавства. Хрестоматія: у 3 кн. / [за ред. П. Федченка]. – К. : Либідь, 1996.
64. Історія української літератури (Перші десятиріччя ХІХ століття): Підручник / Хропко П., Гнідан О. та ін. – К.: Либідь, 1992. – 512 с.
65. Історія української літератури . Кінець ХІХ – початок ХХ ст.: У 2 кн. – Кн. 1 / За заг. ред. О. Д. Гнідан. – К., 2005.
66. Історія української літератури ХІХ ст. (70-90-ті роки): У 2 кн.: Підручник / За ред. О.Д.Гнідан – К., 2003. – Кн. 1. – 575 с: Кн.2 – 439 с.
67. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини ХІХ століття: Підручник / За ред. О.А.Галича. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 392 с.
68. Історія української літератури ХІХ століття: У 2 х кн. – Кн. 1: Підручник / Жулинський М. – К.: Либідь, 2005. – 656 с.
69. Історія української літератури ХІХ століття: У 3-х кн. / Яценко М. – Кн.1: Перші десятиліття. – К.: Либідь, 1995. – 368 с.
70. Історія української літератури ХХ ст. : у 2 кн. / [за ред. В. Дончика]. – К. : Либідь, 1994.
71. Історія української літератури ХХ ст. : у 3 кн. / [за ред. В. Кузьменка]. – К. : Либідь, 2013.
72. Історія української літератури. ХІХ століття: у 3 кн. – Кн. 3: Навч. посібник. / За ред. М.Т. Яценка. – К., 1997. – 432 с.
73. Історія української літератури. Кінець ХІХ – початок ХХ ст.: У 2 кн. – Кн. 2 / За заг. ред. О. Д. Гнідан. – К., 2006.
74. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія: У 3 кн. – Кн. 2: Навч. посібник / Упоряд. П. М. Федченко. – К., 1998.

75. Калениченко Н. Українська література кінця XIX – початку XX століття: Напрями, течії. – К.: Наукова думка, 1983. – 255 с.
76. Каменська І. Українська інтимна лірика 20-30-х років XX століття. Хрестоматія-посібник для студентів-філологів, учителів-словесників, учнів навчальних закладів / І. Каменська. – Суми, 2006.
77. Качуровський І. Променисті силуети. – Н., 2008.
78. Квіт С. Свобода стилю. Есеї. Статті / С. Квіт. – К., 1996.
79. Києво-Печерський патерик. – К.: Дніпро, 2001.
80. Киричок П. Марко Кропивницький. Нарис життя і творчості. – К., 1985. – 150 с.
81. Кісь Р. Мова, думка і культура письма. – Львів, 2002.
82. Ковалів Ю. Романтична стильова течія в українській радянській поезії 20-30-х років / Ю. Ковалів. – К., 1988.
83. Кодак М. Поетика як система. Літературно-критичний нарис / М. Кодак. – К. : Дніпро, 1988.
84. Козуля О. Жінки в історії України. – К., 1993. – 255 с.
85. Кононенко П. Українська література : Проблеми розвитку / П. Кононенко. – К. : Либідь, 1994.
86. Корогодський Р. У пошуках внутрішньої людини. – К., 2002.
87. Кравченко В., Єременко О. Історія української літератури першої половини XIX століття. Навчальний посібник. – Суми: СумДУ ім. А.С.Макаренка, 2009.
88. Кравченко В., Єременко О. Історія української літератури XIX століття: перші десятиріччя. навч. посібник. / В. Кравченко, О. Єременко. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015.
89. Кралюк П., Торконяк Р., Пасічник І. Острозька Біблія в контексті української та європейських культур. – Острог: Університет «Острозька академія», 2006.
90. Красильникова О. Історія українського театру XX ст. : монографія / О. Красильникова. – К. : Либідь, 1999.

91. Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм – напрям? стиль? метод? / Лілія Лавринович // Слово і Час. – 2001. – № 1. – С. 39–46.
92. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. Антологія 1917-1933 / Ю. Лавріненко. – К., 2002.
93. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. – Т. 1. / Авт. укладач Ю. Ковалів. – К.: Академвидав, 2007.
94. Літературознавчий словник-довідник / [Р. Гром'як, Ю. Ковалів та ін.]. – К. : ВЦ «Академія», 1997.
95. Літературознавчий словник-довідник / [Р. Гром'як, Ю. Ковалів та ін.]. – К. : ВЦ «Академія», 1997.
96. Малютіна Н.П. Українська драматургія кінця ХІХ – початку ХХ ст.: навчальний посібник / Н.П. Малютіна. – К.: Академвидав, 2010.
97. Матвіїшин В. Український літературний європеїзм : монографія / В. Матвіїшин. – К.: ВЦ «Академія», 2009.
98. Мицько І. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576 – 1636 р.). – К.: Наук. думка, 1990.– 182 с.
99. Мишанич О. Повернення: Літературно-критичні статті і нариси / О. Мишанич. – К. : АТ «Обереги», 1993.
100. Мовчан Р. Український модернізм 1920-х : портрет в історичному інтер'єрі / Р. Мовчан. – К. : Стилос, 2008. – 544 с.
101. Моренець В. Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща / В. Моренець. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001.
102. Мороз Л. Нова реалістична драма в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст. // Проблеми історії та теорії реалізму української літератури ХІХ – поч. ХХст. – К., 1991. – С. 192 – 221.
103. Наєнко М. Українське літературознавство : Школи, напрями, тенденції / М. Наєнко . – К., 1997.
104. Наєнко М. Художня література України. Від міфів до реальності. – К.: Просвіта, 2008. – 1063 с.
105. Неборак В. Введення в Бу-Ба-Бу. – К., 2001.

106. Неврлий М. Українська радянська поезія 20-х років. Мікропортрети в художніх стилях і напрямках / М. Неврлий. – К. : Вища школа, 1991.
107. Нудьга Г. Українська балада (З теорії та історії жанру). – К.: Дніпро, 1970.
108. Огієнко І. І. Історія українського друкарства.– К., 1994.
109. Одарченко П. Українська література. Збірник вибраних статей. – К., 1995.
110. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К. : Либідь, 1997.
111. Павличко С. Теорія літератури / С. Павличко. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002.
112. Павлишин М. Канон та іконостас / М. Павлишин. – К.: Час, 1997.
113. Переломова О. Лінгвокультурні коди інтертекстуальності українського художнього дискурсу : діахронічний аспект. Монографія. – Суми : Видавництво СумДУ, 2008. – 208 с.
114. Пилип'юк О. Поетологічні парадигми. Монографія. –К.,2012.
115. Плерома З. Мала українська енциклопедія актуальної літератури. – Івано-Франківська, 2000.
116. Погрібний А. Борис Грінченко. – К., 1988. – 268 с.
117. Погрібний А. Яків Щоголев. – К., 1986. – 166 с.
118. Полек В. Історія української літератури Х–XVII століть / В. Полек. – К.: Вища школа, 1994. – С. 3–21.
119. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. Літературознавчі студії / Я. Поліщук. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998.
120. Поліщук Я. Ревізії пам'яті: літературна критика / Я. Поліщук. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2011.
121. Приходько І. Євгенія Ярошинська // Приходько І. Творчі портрети українських письменників ХХ століття: Посібник для вузів і шкіл. – Тернопіль, 1993. – 85 с.
122. Проблеми історії та теорії реалізму української літератури ХІХ – поч. ХХ ст. – К., 1991. – 268 с.

123. Процюк С. Лицарі стилосу та кав'ярень: Есе про дев'яностників. – К., 1996.
124. Рахманний Р. Роздуми про Україну. – Н., 1997.
125. Ребіндер Б. Велесова книга: життя та релігія слов'ян / Б. Ребіндер. – К.: Либідь, 1992.
126. Розвиток жанрів в українській літературі ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1986. – 296 с.
127. Сверстюк Є. Блудні сини України. – Н., 1993.
128. Семенюк Г. Українська драматургія 20-х років / Г. Семенюк. – К. : Либідь, 1993.
129. Слабошпицький М. З голосу нашої Клію: (Події і люди української історії) / М. Слабошпицький. – К.: Фірма «Довіра», 1993. – 255 с.
130. Славутич Яр. Розстріляна муза. Мартиролог. Нариси про поетів / Я. Славутич. – 2-е вид., доп. – К. : Либідь, 1992.
131. Сліпушко О. Софія київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (Х–ХІІІ ст.) / О. Сліпушко. – К., 2002. – С. 37–102.
132. Соловей Е. Поезія пізнання. – К. : Юніверс, 1991.
133. Соловей Е. Українська філософська лірика. — К. : Юніверс, 1998.
134. Стус Д. Василь Стус: Життя як творчість. – К., 2005.
135. Сулима В. Біблія і українська література / В. Сулима. – К.: Освіта, 1998.
136. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова» / Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського; за заг. ред. С. В. Підпригори. – Миколаїв: Іліон, 2014.
137. Сушинський Б. Вересова книга предків: Велесова книга у перекладі та літературній інтерпретації / Б. Сушинський. – К. – Одеса, 2004.
138. Тарнавський М. Майстерність психологічного аналізу чи ілюзія психологізму? // Слово і час. – 1992. – № 8. – С. 76 – 80.
139. Тихолоз Б. Тисячострунна арфа велета духу // Дивослово. – 2005. – № 8. – С. 2 – 7.
140. Ткаченко А. Іван Драч – поет, кінодраматург, політик. – К., 2000.

141. Ткачук М. Наративна модель українського письменства. – Тернопіль, 2007.
142. Ткачук М. Стиль балад Левка Боровиковського: Навчальний посібник. – Збараж: Пегас, 1991. – 21 с.
143. Трофименко В. Літературно-естетичні погляди та творча практика Г.Квітки-Основ'яненка в контексті просвітительської естетики: Автореф. дис. к. філол. н. 10.01.01. – К., 2001. – 20 с.
144. Українська література XI – XVIII ст. : хрестоматія [уклад.: П. В. Білоус, Г.Д. Левченко, О. П. Білоус]; за ред. П. В. Білоуса. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 688 с.
145. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. : у 4 кн. / [упоряд. В. Яременко, Є. Федоренко]. – К. : Аконіт, 2001.
146. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс/гендер/жанр / С. Філоненко. – Донецьк: Ландон – ХХІ, 2011.
147. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1984. – Т. 41. – С. 194 – 471.
148. Харкун В. Соцреалістський канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації. – Ніжин, 2009.
149. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період: Навчальний посібник / Р. Харчук. – Київ: ВЦ «Академія», 2008.
150. Хороб С. Українська драматургія: кризь виміри часу : зб. статей / С. Хороб. – Івано-Франківськ : Лілея – НВ, 1999.
151. Черкаський В. Художній світ Панаса Мирного. – К., 1989. – 351 с.
152. Черниш А. Жанрово-стильові особливості роману-біографії утворчості Михайла Слабошпицького / А. Черниш. – Суми: Мрія-1, 2015.
153. Чижевський Д. Історія української літератури. – К.: Академія, 2003.
154. Чижевський Д. Історія української літератури. Від початків до доби реалізму. – Тернопіль: Феміна, 1994. – 456 с.
155. Швець А. Художня функціональність кольорів у прозі Івана Франка // Дивослово. – 2006. – № 6. – С.54 – 59.

156. Шевчук В. Муза Роксоланська: Українська література XVI – XVIII ст.: У 2 кн. Книга друга: розвинене бароко. Пізнє бароко. – К.: Либідь, 2005. – 728 с.
157. Шерех Ю. Поза книжками і з книжок. – К., 1998.
158. Штонь Г. Духовний простір української ліро-епічної прози / Г. Штонь. – К. : Інститут літератури НАНУ, 1998.
159. Шумило Н. Під знаком національної самобутності. Українська художня проза і літературна критика кінця XIX – поч. XX ст. / Н. Шумило. – К. : Задруга, 2003.
160. Яковська М. У дзеркалі слова: Есеї про сучасну українську літературу / М. Якубовська. – Львів: Каменяр, 2005.
161. Ялова В. Концепція особистості у творчості українських поетів-романтиків // Література. Фольклор. Проблеми поетики: зб. наук. пр. – Вип. 29. – Ч. 2. – К.: Твім інтер, 2010. – С. 689-685.
162. Яценко Б. «Слово о полку Ігоревім» як історичне джерело. Таємниці давніх письмен. – К.: Просвіта, 2006.

Допоміжна

1. Бурлакова І. Модуси пасіонарності у критично-літературній рефлексії митців МУРу //Слово і час. – 2010. – № 2.
2. Витрикуш Г. Образ Кассандри в поезії шістдесятників //Укр. літ. в ЗОШ. – 2009. – № 11.
3. Галич А. Жіночий і нежіночий романи Галини Тарасюк в асоціонімному вимірі //Слово і час. – 2011. – № 8.
4. Голобородько Я. Духовні автобани І.Дзюби //Слово і час. – 2011. – № 7.
5. Горблянський Ю. „Кривава фієста сучасності” в одкровенні від Л.Костенко (зауваги про „Записки українського самашедшого” //Слово і час. – 2011. – № 5.
6. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискусія раннього українського модернізму. Постмодерна інтепретація. – Л., 1997.
7. Денисюк І.О. Розвиток української малої прози XIX-початку XX ст. – К., 1981.

8. Державин В. Література і літературознавство (Вибрані теоретичні та літературно-критичні праці. – Івано-Франківськ, 2005.
9. Дзюба І. Нагнітання мороку: від чорносотенців початку ХХ ст. до українофобів поч. ХХІ ст. //Слово і час. – 2011. – № 7.
10. Драй-Хмара М. Літературно-наукова спадщина. – К., 2002.
11. Зеров М. Твори: У 2 т. – Т. 2.– К., 1990.
12. Ільницький М. Література українського Відродження. – Л., 1994.
13. Індивідуальні стилі українських письменників кінця ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1987.
14. Коцюбинська М. Іван Світличний //Дивослово. – 2009. – № 10.
15. Ксьондзи Н. Феномен соціалістичного реалізму: що? як? коли? //Дивослово. – 2011. – № 5.
16. Кузнецов Ю. Імпресіонізм в українській прозі кінця ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1995.
17. Левченко Г. Неабароковий діаріуш людства Ліни Костенко //Слово і час. – 2011. – № 5.
18. Лисенко Н. Поетичний світ І. Нижника //Слово і час. – 2010. – № 2.
19. Літературознавчий словник-довідник / Ю. Ковалів, Р. Гром'як, – К., 1997.
20. Логвиненко Ю. Трансформація античних міфів у творчості поетів-постмодерністів //Слово і час. – 2011. – № 6.
21. Луцій С. МУР у ретроспективному контексті //Київ. – 2006. – № 6.
22. Нікітіна Н. Bastiони сучасної технічної довершеності (на матеріалі жіночої прози кінця ХХ – поч. ХХІ ст.) //Слово і час. – 2011. – № 1.
23. Орлик П.І. Українська поезія кінця ХІХ – поч. ХХ ст. – К., 1973.
24. Павленко Л. Образ дому в поезії Віктора Кордуна //Слово і час. – 2011. – № 2.
25. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1997.
26. Розвиток жанрів в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1979.
27. Стусенко О. Технос + логос = супермаркет //Київ. – 2009. – № 9.
28. Тарнашинська Л. „Навіщо я? Куди моя дорога?” Прелюди застереження в „баладному” виконанні Івана Драча //Слово і час. – 2011. – № 10.

- 29.Ткаченко А. Лірика В.Симоненка: текстологічно-стильові колізії //Слово і час. – 2011. – № 6.
- 30.Ткачук М. Людина і природа в українській літературі крізь призму екокритики //Дивослово. – 2011. – № 6.
- 31.Ткачук М. Наративні моделі українського письменства. – Тернопіль, 2007.
- 32.Филипович Г. Літературно-критичні статті. – К., 1991.
- 33.Франко І. Українська література в 1904 р. – Львів, 2005.
- 34.Хороб С. Українська драматургія: крізь виміри часу (теоретичні та історико-літературні аспекти драми), – Івано-Франківськ, 1999.
- 35.Хороб С. Українська модерна драма кінця ХІХ – початку ХХ ст. (неоромантизм, символізм, експресіонізм). – Івано-Франківськ, 2002.

Інформаційні ресурси

1. Історія української літератури . Кінець ХІХ – початок ХХ ст.: У 2 кн. – Кн. 1 / За заг. ред. О. Д. Гнідан. – К., 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/1261120/>
2. Історія української літератури. Кінець ХІХ – початок ХХ ст.: У 2 кн. – Кн. 2 / За заг. ред. О. Д. Гнідан. – К., 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/1261120/>

3. <http://litera-ua.livejournal.com/>

<http://ukrknyga.at.ua/load>

<http://litopys.org.ua/>

<http://www.chtyvo.org.ua/>

<http://etno.us.org.ua/>

<http://psylib.kiev.ua/>

<http://journal.knigka.info/>

<http://chytanka.com.ua/>

читанка

<http://diasporiana.org.ua/>

українська діаспора

<http://www.nbu.gov.ua/portal/>

наукова періодика України.

http://allmediabooks.com/	аудіокниги
http://www.day.kiev.ua/	газета «День»
http://www.slovoichas.in.ua/	«Слово і час»
http://studiamethodologica.com.ua/	
http://pidruchniki.com.ua/	
http://usim4.eukrainians.net/	
http://www.exlibris.org.ua/zabuzko/	О.Забужко
http://www.info-library.com.ua/	книги з культури
http://www.academyrh.info/	
http://www.art-pics.ru/	
http://gnozis.info/	мистецтво
http://polka-knig.com.ua/	культурологія Гриценка
http://readbookz.com/	культура, етика, народознавство
http://bibliotekar.ru/index.htm	живопис, музеї, галереї тощо
http://platonanet.org.ua/	книги з філософії
http://journal-club.ru/	старі журнали
http://fileaddnet.ucoz.ru/	журнали, книги, програми тощо
http://radio-hobby.org/	журнали
http://sciam-magazine.narod.ru/	журнал «У світі науки»
http://bankknig.com/	
http://www.kodges.ru/	
http://www.ex.ua/	
http://publ.lib.ru/publib.html	

<http://www.google.com.ua/>

<http://platonanet.org.ua/>

<http://mirknig.in.ua/>

<http://www.smallbay.ru/>

<http://www.knigka.info/>